

ACC. N:R M. 16763: 1-3.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Birgitta Holm - Frykså*
Härad: *Luggude* Berättare: *Janne Stark*
Socken: *Viken* Berättarens yrke: *f. d. lantbrukare*
Uppteckningsår: *1963* Född år *1875* i *Brännan, Jonstorpss fs.*

Fiskmat. s. 1-3.

LUF 87

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

LUF 87.

ACC. N:R M. 16763.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

INNEHÅLL

Olika fisksorter	s.	1
Skaldjur	s.	1
Konservering av fisk: torkning, saltning	s.	1
"Fiskasö"	s.	1
"Lurad sill"	s.	1
Fisk vid högtider	s.	1
Gillesmat	s.	2
Fördelning mellan fisk och kött i veckomatsedeln	s.	2
Hästkött	s.	2
Fiskepigor och fiskedrängar	s.	2
Försäljning av fisk	s.	3
"Stompa orm"	s.	3

ACC. N:R M. 16763:1.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUNDFISKMAT.

(Uppteckningen avser lantbrukarhushåll).

Det var mest sill och torsk vi fick att äta. Flundror en och annan gång men det var inte ofta. Rockor var det många som tyckte om. De koktes. De är ganska slemmiga och svåra att göra vid. Ibland kunde man se någon gumma komma dragande med sin rocka i ett snöre efter sig på vägen. På det viset blev hon av med slemmet.

En del människor ville inte äta ål. De sa, att ålar åt döda människor och därför åt de inte ål.

Skaldjur åt man inte. Åtminstone inte som jag har reda på.

Man brukade mest salta sillen. Jag tror inte, att man saltade torsk och annan fisk. Torkad fisk var också vanlig. Den torkade fisken lutades.

Vi brukade mest få sill och fisk till middagen. Fisken var oftast kokt eller i soppa- fiskasö. Det var fisk och grönsaker kokta ihop. Sillen kunde vi få stekt. Ibland hade vi "spegesill" (spicken sill) eller kokt sill till kvällsmaten.

Man brukade lura sill också. Det fanns ett "lurehål" i utläggaren. Det var väl en rökgång.

Till julen hade man alltid lutfisk. Någon annan högtid åt vi den inte. Men jag har hört om dem som hade lutfisk till "fastelan" också. Min svärmor brukade tala om, att de hade det i hennes hem.

ACC. N:R M. 16763:2.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

På gillan var det nog inte så vanligt, att man åt fisk. Saftsoppa med russin i och risgrynsgröt och, om det skulle vara riktigt fint, tunna "pannekakor" var gillesmat. Barnsängskvinnor skulle alltid få risgröt eller saftsoppa. Det kokte de andra kvinnorna i byn och gick dit med.

Nere på Viken och på Lerberget åt man mycket sill och fisk. Men uppe på "lannet"¹⁾ hade vi nog mest kött. Vi hade ju djur, som vi slaktade och fick kött efter.

Hästköt t var det många som inte ville äta. En gumma, som brukade komma till min mor, blev bjuden på kvällsmat en gång. Hon tyckte mycket om korven vi hade och frågade vad det var för slags korv. Men när mor sade, att det var hälften svinkött och hälften hästkött i den, ville hon inte ha mer. Hon tog till och med av den korvskivan hon hade på "maten". Jag vet, att på ett ställe där de slaktade en häst, grävde de ner hela hästen utan att ta ett stycke kött. Fast den hästen kan ju ha varit sjuk förstås. Fiskepigor och fiskedrängar kom från Skäret till Lerberget. Många blev gifta där. De kom till och med ända från Halland och arbetade. Fiskepigorna skulle rensa näten och laga dem. De skulle "stena" (= fästa små stenar i nederkanten på näten för att de skulle hänga rakt ner) dem också och hänga dem på "stejlorna", så de blev torra och inte ruttnade. Stejlor var torkställningar av trä för fisknäten.

ACC. N:R M. 16763:3FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Gamla änkor som hade "näringar" (=nät) fick leja en fiskedräng, som följde med båten ut. Sedan fick han ju en del av fångsten. Sillen köptes upp av "sillagöinga". Det kallade vi alla uppköpare, om de så bara kom från Esperöd. De brukade komma ner från Göinge och köpa fisk och hade i stället med sig kvastar och stegar. Det var mycket byteshandel i den tiden. Fiskhandlarna kom inåt landet med sin fisk och fick mjölk och smör i stället. Sillfisket skulle vara avslutat till Mikaelisöndag (= sista söndagen i september). Då gick alla fiskarna i kyrkan. Att "stompa orm" är detsamma som att leta efter mask. Då gick gubbarna ute i vattnet och stötte och petade med långa käppar i sanden efter sandmaskar. De hade en träbytta att ha maskarna i. Det var agn till torskfiske. Det var ofta de gamla gubbarna, som gjorde det. Nu köper man visst agn från Danmark.

- 1) "Lannet" = vikenbornas benämning på inlandet. Om folket, som bodde 1-2 km från kusten, sa man i Viken, att de bodde " uppe på lannet".